

VITA BEATI POSTHUMII⁽¹⁾,

PATRIS QUINTAE MILLIUM MONACHORUM,

INCERTO AUCTORE.

Prologus.

Quoniam desiderio desiderasti semper audire que sancta sunt; et nos, ne silentio tempora peragantur, curare debemus: idecirco de operibus Domini tacere non possumus, quae in servis suis indesinenter ostendit. At primum, de sancto Posthumio Dei servo sciendum, quo ordine eum Dominus ad suam vocare dignatus est gratiam, sicut referentium jactavit oratio, qui conversionis ejus ordinem noverunt. Haec vestrae dilectioni scriptis intimare curavi, quoniam per rusticos Dominus creditibus in se manifestavit regni sui mysterium.

VITA.

233 CAPUT PRIMUM. — Erat Posthumius Memphesus genere, gentilis natus, ab infancia innocens, ignarus litterarum, et ab omni peritia alienus Aegyptiorum, ab eorum gentilium delubris semper extraneus. Fuerat restium spatarius (2), nunquam se adolescentium gregibus commiscuit, nec publici usus fabulas aliquando cognovit, pes ejus ad saltandum non est commotus. In vita sua nunquam de ore ejus turpis sermo processit, neque avaritia in cor ejus aliquando ascendit. Ad feminam oculos suos, cum adhuc esset in saeculo, non levavit; mendacium omni virtute vitavit; discordiam vel odium adversus proximum suum, neque contra extraneum, noverat; custodiebat pacem in animo suo per omne tempus.

CAP. II. — Cum ergo haec ab eo gererentur, et annorum esset triginta septem, placuit Deo eripere eum de corruptione peccatorum, et ad incorruptionem vitae æternæ evocare. Unde fertur introisse ad eum angelum Domini, quando ipse plectam (3) de spato plectebat. Aitque ad eum angelus: Posthumi. At ille ait: Quid est? Et dixit ad eum angelus Domini: Quid est in manu tua? Ille ait: Funis plectacius. Et dixit ad eum angelus Domini: Deum excelsum, qui habitat in cœlo, nosti? Posthumius dixit: Domine, nescio si est Deus in cœlo; sum enim rusticus, et nulla est mihi sapientia. Arti meæ inservio ab infancia mea, et nihil ab urbanis hominibus audiui quod disserem, sed et publicum semper fugi accessum. Dixit ad eum angelus: Ora Deum, et dabitur tibi sapientia et intellectus. Posthumius dixit: Deum non novi orare, nescio enim quid dicam. Et accepit angelus folium lauri, et scripsit in eo verba orationis, et dedit illud Posthumio, dicens: Manduca illud, et erit amarum in ore tuo sicut fel, ventremque tuum impletbit obsecrationibus sapientiae, et dabit tibi formam orationis et sanæ doctrinæ. Et accipiens Posthumius, manducavit: et factum est os ejus amarum. Porro venter ejus dulcedine impletus est, et magni-

A seavit Dominum valde. Vere autem credidimus in eo impletum illud prophetæ Ezechielis (*Exech. iii*), vel Joannis apostoli (*Apoc. x*), qui librum de manibus angelorum accipientes, comedenter et adimplenti sunt sapientia ad prophetandam.

CAP. III. — Item angelus Domini tetigit labia Posthumii. Et depulsa amaritudine, lingua ejus de Deo loquebatur ingentia. Dixitque ad eum angelus: Posthumi, sige genua tua in terra, et faciem tuam ad Orientem, et tunc dabitur tibi a Deo quemadmodum possis orare. Et posuit Posthumius genua sua in terram, faciem quoque etiam ad Orientem, et infusa est ei oratio, et ait: Benedic te, Domine Deus omnipotens, rex cœlestis, qui ignorantibus te nomen tuum innotescere

B 234 factis, per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, nomen tuum efficiens manifestum, ut populem tibi congregaret ex omnibus gentibus adoptivum. Nam volens mundo succurrere labore laboranti, propter generis humani salutem, unico Filio non pepercisti. Per eum ergo te obsecro, et tuam misericordiam, ut mihi cæco verum lumen in tenebris constituto ostendas. Tu enim, Domine, nости quia nullum sciebam omnino sermonem, et dignatus es donare quod loquerer ad te, et doculisti me quibus te rogarer. Ex me ipso cognosco, Domine Deus meus, quia vere cæci vident, surdi audiunt, mutorum linguae solvuntur, claudi ambulant, leprosi manduantur, pauperes evangelizantur, peccatores vocantur (*Math. xi*). Quis eram ego, quia recordatus es me? In quo prævaler apod te pusillanimitas mea, quia requisisti me? Quare nunc peto ut a sordibus me abius peccatorum naturalis miseriae meæ, qua me longo tempore pressit; vivebam enim eruditus a parentibus infideliter more gentilium tanquam socius jumentorum. Misisti tu mihi angelum tuum, et percussisti fons meum, aperiusque mihi saxeum pectus. Vix iacenti de te, quia ignis ustione trucidatur in sempiternum. Ecce in brevi cognovi

quoniam non est gaudium impiis apud te, nec peccatoribus laetitia post obitum veniet; nisi ad te convertentur, salvi esse non possunt. Et quoniam non est visum tibi perdere me, Domine redemptor humilitatis meæ, ostende mihi in melius, ut in pleno cognoscam Dominum et Salvatorem Jesum, et quod non est alius absque te, qui es benedictus in sæcula. Hæc oratio sancti Posthumii prima, per quam eum introduxit angelus Domini ad viam fidei requiringendam.

CAP. IV. — Erat intentus ex hoc beatus Posthumius, quando ad eum angelus Domini remeare posset: fretus ex hoc sperabat, quod esset eum Dominus semper visitaturus. Cum autem pauci dies transissent, ecce Posthumius juxta consuetudinem suam restim torquebat ex junco. Et ingressus angelus Domini ad eum, ait: Ave, Posthumus. Statimque pavefactus surrexit Posthumius. Et ait illi angelus: Vis ducam te ad virum sacerdotem Dei, qui te baptizet in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti? Et respondit Posthumius: Domine mi sancte Dei, hoc est mihi optabile jucundumque valde, ut plene me viam doceas Dei, et quæ sit perfecta salus operum supernorum. Et apprehendit eum angelus Domini a vertice capilli capitis ejus, et duxit eum ad quemdam nomine Priscum (4), sanctum virum et timentem Deum. Aitque illi: Hunc doce quæ sit via Domini, sapientia et intellectus, et baptiza eum in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Porro sacerdos Domini audiens, gratulatus est valde; sed sacerdos non intellexit angelum Dei esse, qui introduxit eum ad se. Statimque angelus in splendida mutatus effigie resulsa in faciem sacerdotis in albis vestibus, vultuque decoro. Tunc Christi sacerdos timore-perterritus cecidit consternatus in terra. Rursumque angelus erexit eum, et ait: Ne timeas; conservus enim tuus et omnium fratrum tuorum ego sum (Apoc. xvii). Oportuit enim tibi manifestare gloriam Dei nostri, ut scias quo modo hunc doceas verbum Domini, erudiens eum secundum salvationem ejus, ut vivat in æternum coram Domino. Hæc dicens, discessit ab eis.

CAP. V. — Priscus autem episcopus accepto secum Posthumio, docuit eum jejunare. Cui manum imponebas, catechumenum fecit; atque ita velociter baptizavit, docens eum symbolum Sacramenti. Qui mox, ut baptizatus est, impletus est Spiritu sancto, et dixit hanc orationem: Gratias tibi ago, Domine Iesu Christe, qui per Spiritum sanctum reconciliare me dignatus es Deo Patri, et redemisti me a morte et a pena æterna: quam non credentes in te consequuntur, peccatorum suorum ponderibus aggravati. Sunt autem peccata plumbo graviora, quibus ego lætor extactus, et de omnibus iniquitatibus et necessitatibus liberatus, exulto. Vere enim personarum acceptio apud Deum non est (Act. x), sed misericordia multiplex. Quomodo igitur indignus ego ad sedes accelerem creaturæ tuæ, nisi tu me cœlesti digito tangeres, sonum male aridum, quod in corporis materia habitare præceperas? velociter mihi voluisti subvenire, inimicuni

A legis tuæ, qui mihi in carne dominabatur, subvertens; a sordibus aquæ, Spiritus sancti regeneratione; mundasti. Loquitur in me anima renovata, quæ longo tempore inter oves perditas jacebat abjecta. Accepto signo letatus sum quasi nominis magni: census imperatoris (5) militi infixo reparatur in gratiam. Quasi metus accepi vocem. Loqui cupio filii tuis, et hymnum narrare in confessione, quoniam absolvesti captivum migrantem. Quæsisti stultum per sapientiam, vitam donasti, egentem ditasti, mortuum resurrectasti, longe positum appropinquare tuæ maiestati fecisti, alienum a conversatione Israel, socium sanctorum tuorum per Christi gratiam esse voluisti. Ideo confiteor tibi, et psalmum dicam nomini tuo, cum me docueris ordinem; psallam tibi, et benedicam nomini tuo in æternum, et in æcula sæculorum.

B CAP. VI.—**235** Igitur Posthumius baptismum consecutus, litteras nesciebat; sed tamen nomen Domini fidei augmento et robore de die in diem crescebat. Accendebatur fraterno studio charitatis, humilitatis vinculo ad universos colligitus fuerat fratres. Charitatis jugum vehementer auctorat: cunctosque fratres, qui aderant, ecclesiæ proxima loca inhabitantes, sollicite requirebat. Studiose psalmos dicebat; corpus vero suum jejuniis affligebat, in oratione Dei quotidie pernoctabat. Agresus erubet herbas, et aquam frigidam bibebat. Cilicio cordus opertum fatigabat, per eremum currens, ut miserum frangeret corpus, asserens esse peccatum, aliquando ab epere si vacasset. Verbositatem sermonis cavebat, divinis libris accommodabat aurem, jurare omnino detestabatur: mundum se in omni oratione sua exhibebat, plangere non desinebat: nam cum frequentia pateretur in corpore dæmonum tentamenta, ad nota orationum præsidia convolabat. Et ne amplius sommo indulgere videretur, ut mortalia membra soveret, paululum super saxa requiescebat, ut cum durissimis lectuli doloribus ageret corpus, statim ad Dei consurgeret opus. Panem etiam suum ad mensuram accipiebat, et aquam ad mensuram bibebat. Nunquam pleno ventre amensa recessit, nec sitim suam unquam satiavit, dicens, Non esse dignum si carnis voluntas esset impleta. Obedientiam vero et fecit, et docuit, patientia vero superbos et iracundos homines humiliiter mitigavit. Sed quando Satanas suggestionibus suis cupiebat propositum ipsius impedire, oculos in cœlum levabat, et statim sanctum adesse sibi sentiebat auxilium. Talis ejus vita usque ad senectam fuit, qualis ab initio fuit, cum hæc gererentur in eo, ut omnino usque ad extremum, suum despiceret corpus.

D Et si quando infirmitas febrium aut stomachi dolores gravi tormento eum afficerent, non dedit indulgentiam morbo infirmitatis, nec calidis usus est rebus, nec jejunia minoravit, aestimans quod si corpori calido cibo consuleretur, a Domino redemptio animæ non daretur. Nam si aliquando valetudo gravis debilia genua fatigaret, ita ut ad vigilias Posthumius exsurgere non valeret, orando et deallendo in

stratu suo non desinebat. Si lingua præ siti siccaretur, cordis intima rugiebant, ne silentio ejus hostis animæ diabolus læstaretur, aut in opere Dei vir sanctus negligens inveniretur. Sed cuin in tam districtiori via Posthumius permaneret, ad baptizatorem suum perrexit, et ab eo commendatoriam orationem poposcit, et sine aliquo victu eremi petivit arcana; ibique multo tempore demoratus, innumeræ dæmonum insidias pertulit. Sed Dominus, qui de mundo venerabilem converterat virum, quotidie cor ejus armabat ad sustinendas versutias dæmonum.

CAP. VII. — Nota igitur facta est sancto Macario, scilicet beati Antonii discipulo, conversatio Posthumii, et celebre ejus factum est nonen, visumque est illi ad hunc abire in eremum. Nam idem Macarius ab illustri viro Antonio monachorum fere quinquaginta millia suscepérat gubernanda. Ejusdem igitur Macarii exitus de sæculo appropinquabat, et Dominicano gregi, quis post ejus excessum magisterii nomine subrogaretur, inquirebatur. Sanctus itaque Macarius cum ad sanctum venisset Posthumium, exceptit eum libenter, præcipue cuius jam ab angelo famam audierat. Non ergo ille ut hospes, sed ejus subtiliter explorare propositum venerat. Porro Macarii aspectibus, Posthumii complacuit conversatio, et eum suadere coepit, ut sancti Antonii anachoretarum principis non gravaretur visitare reliquias. Sed cum omni virtute reniteretur, et abire penitus noluisse, in somnis Posthumius sine aliquo cunctamine ire jussus, divinæ contradicere non poterat majestati. Itaque cum Macario aggreditur iter, multitudinem congregationis monachorum, quæ a solo gubernabatur Macario, ingressus, de quo sæpe (6) diximus corpus se pelisse magistri, cum spiritus ejus vocatus est ex sæculo.

Qui cum se in extremo vitæ istius temporalis aspiceret, advocato ad se sancio Posthumio, ita exorsus est ei: En frater, tempus resolutionis meæ instat; quapropter audiens bonum testimonium de te, finem senectutis meæ debilitatis supposui gressibus ad pertingendum usque ad te. Nunc igitur bene fecisti venire inecum. Suscipe ergo paterno amore gregem Dei ad regendum. Noli querere quod tibi utile est, sed quod multis, ut salvi fiant (*I Cor. x.*); ne ergo neges suscipiendi honoris gratiam, mercedem a Domino recepturus tempore opportuno.

Tunc sanctus Posthumius pedibus ejus provolutus, ait: Charissime Pater, quomodo mihi tam magnæ multitudinis curam imponis, rustico homini, litteras nescienti? Provide igitur ex eis meritum hominem, qui possit cum sollicitudine tantas animas regere populum. Tunc Macarius ait Posthumio: Excusationes non audio, neque causas recipio; hi enim omnes sub tua ditione manebunt, nec aliis est tantæ abstinentiæ vir, qui possit istius populi gubernare **236** animas, ac sollicite pertractare. Et ut certius dicam, dilectissime frater, te electione sua Dominus designavit ad suscipiendum hunc ministerii locum; ne quaquam ergo cœlesti poteris contradicere jussioni.

A Nihil ex hoc Posthumius locutus est Macario; sed dum ejus verba secum in animo voveret, Macarius emisit spiritum; statimque populorum ingens turba intente ad funus currunt. Ibi psallentium multitudo, diversis hymnorum vocibus, quasi uno ore laudes Deo canebant, donec corpus ad sepulcrum deduceretur humandum: nemo tamen vehementer dolebat, eo quod sanctus Macarius tam velociter monasterium relinqueret, quoniam Dominus similem ei Posthumium gregi suo magistrum providerat.

CAP. VIII.—Tribus ergo diebus post sancti Macarii deceasum orabat Posthumius, ut acciperet de cœlo fontem doctrinæ per Jesum in Spiritu sancto, ut posset tantam populorum militiam docere prudentiam. Tertio igitur die venit ad eum secundum consuetudinem, qui eum converterat angelus, et locutus est ad eum; et constituit eum monasteriorum doctorem et principem, in eum locura a quo Macarius recesserat; deditque ei formam spiritualium præceptorum, et abiit. Porro Posthumius congregatis fratribus cunctis, aperiens os suum, locutus est eis, dicens:

Audite, filioli, verbum quod Dominus locutus est vobis, præclarum præceptorum justitiam et charitatis regulam sensibus nostris volens infundere. Paterna enim voce loquor ad vos in nomine Domini nostri Iesu Christi, et Spiritus Dei nostri. Accepi enim formam de manu angeli, ut dicam universa quæ acciderint sensui meo, ad vestram ædificationem. Intente igitur præbete aures: Deus ipse mandavit quod de ore meo procedit.

C Prima est enim mandati confoederatio, in omnibus vos obediens majoribus.

Secunda mandati est subjectio, ut in timore casto serviatis Domino.

Tertia positio est, ut temperanter et pie et juste vivatis in hoc sæculo (*Tit. ii.*).

Quarta mandati ratio, ut corpora vestra affligatis per omnia, quo possitis acquirere animarum salutem, domando jejuniis, ac mortificando carnem, quia hæc est delectatio bonorum operum.

Quinta constitutio, orationi frequenter instare, sicut et Apostolus indesinenter orare nos jubet (*I. Thess. v.*). Orantes quippe semper ac jejunantes, et fidei dona in memoria mentium tenebimus infixa, ut possimus scaturientium dæmonum superare naturam.

D Sequitur aliud genus erroris, in quo maius est animæ damnum, superbiaz malum per omnia esse cavendum: hæc angelum in primordio mundi de cœlo dejectit, et novimus superbiam originale esse peccatum. Ad quam excludendam de cogitationibus nostris Deum semper deprecemur, ut donetur nobis forma humilitatis.

Accedit et alia infestatio mortis in corpore, si de sæculari vitiorum causa monachorum sollicitet quemquam.

Funiculum vero charitatis ante omnia inter vos habete, fide continua in spe manentes, quoniam ad regnum Dei festinatis æternitatis. Cura ergo disciplina monachorum perfecta est dilectio. Hæc vincula

charitatis et pacis exhortant sine avaritia. Igitur in dilectione sincera modus sufficiens est praesentibus; et qui invicem diligunt, filii regni vocabuntur. Perfectius invicem diligentes, ipsi sunt qui manducant panem in regno Dei sine macula (*Lucæ xiv*). Perfecti ergo eritis, si mundum sacrificium charitas in odorem suavitatis zelo succendet. Gaudet enim Dominus Jesus in vobis, quia fecistis fideliter quod ipse mandavit. Nam prima legis in monte Sina ordinatio haec ad Moysen data est: Diliges, inquit, Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua (*Deut. vi*; *Luc. x*; *Levit. xix*). Secunda: Diliges proximum tuum, sicut te ipsum. Vacat enim dilectio Dei, nisi jungatur et proximi. Plenum ergo praeceptum veritatis, ut maneat in sensu individua regula charitatis. Tunc ergo dilectio beata erit in pleno, si colla obedientiae posueritis proposito.

Obedientia quoque in congregacione laudatur. Nihil vobis proderit, filioli, si diligitis invicem, et non vultis invicem obedire. Dilectio sine obedientia faciet criminosum, et conscientia ægrum. Quomodo enim gramen seminales impedit fructus, sic inobediens homo frustra jejunat, et orationis nullum accipit fructum. Igitur qui in uno esse concupiscent, et vivere mente communis disposuerunt, hi consiliis majoribus serviant. Quidquid ex consillis processerit Patrum, hoc faciat qui a perfectione adhuc procul est. Quicunque frater oneris quidpiam collosuo portaverit, necquidem sustinet, de humero suo onus extare, si abbas præsens fuerit, reperiens aquam scativam sive germinantem (7), præter abbatis consilium diverterit ad bibendum, aut alterius fratris secum comitantis, etiam junioris, peccatum fecisti, qui præter benedictionem aquam potasti. Quod si calor solis exarserit, et volueris bibere, et abbas ad te **237** domandum prohibuerit; si vel mente murmuraveris, deliquisti. Deinde si in via calcaveris spinam, non est educenda, donec abbas præcepit.

Procul ab invicem contextas vites sternite.

Cum ad dormiendum seceditis, interstitium cubitus habeatur unius; ne, dum ad invicem proximant corpora, nutritur libidinis incentiva.

Porro negotium noctis, propter lucifugas dæmones et noctipetas, in spirituali opere peragatur. Experietis autem nulla de sæcularibus causa ingerenda, donec ad galli cantum, fraternalium orationum communis hora succedat. Alterius vocis cantus alterum non excitet ad orandum; sed cum suum pectus tundere cœperit, qui primum experactus est, provocetur etiam illi qui dormit, exsurgere. Sæpe enim Satanæ somno animam captam nocturnis involvit tenebris, ut ab orationis patrocinio separata sit, operante diabolo socio tenebrarum. Ideo dico vobis, filioli, vigilate, quia nescitis qua hora fur veniet animarum (*Matth. xxiv*).

Studete igitur complacere Deo, conversationem habentes spiritalem. Divina mandata in dilectione Dei cum sapientia, legis præcepta in tabulis cordium vestrorum sint; nec quidem amplius sapiatis quam sim-

A plicitas confirmat Scripturarum Dei. Multi autem de Deo aliter sentientes, exciderunt a dilectione ipsius et proximorum suorum. Qui autem hujusmodi sunt, audiant Baruch prophetam dicentem: Pax justitiae, et honor pietatis (*Baruck v*). Sic enim videns populi sui dilectionem fraternalitatis esse incorruptam, inter cunctos facit eos amicitiam Dei fieri socios. Quoniam qui diligunt Deum, secundum boni operis gloriam, invicem in operibus bonis irritam faciunt vitam iusti mundi, profanantes quidquid ex diabolo est cogitationum malarum in cordibus Dei servorum; quoniam cupiunt anachoretarum perfaci vita, si corpus abdicat adhuc in terra positi, jam cœlestibus delectentur, nihil terrenum prorsus exquirant, ut jam sæcularium tenebrarum causas conculcantes ac prosterentes.

B Verum quia cœlestibus regionibus apti, vos satis placere convenit Creatori, virgines mente et corpore permanentes, fructus fidei et limam sermonis quam maxime conservantes; nefas est enim ut monachum quis reprehendat in modico vel in maximo. Irreprehensibiles enim nos esse oportere, Apostolus docet (*Coloss. iv*), et ut sermo noster in gratia sale semper sit conditus, scilicet condimento quo nos Evangelista condidit, dicens: Vos estis sal terræ (*Matth. v*). Quod peto ut non in vobis evanescat, ne forte, cum evanuerit, extra congregationem multitudinis foras projiciatur, linguis inimicorum quotidie conculcandum.

C Hoc autem obsecro, filioli, secundum formam quæ mihi data est de manu angeli, fugere linguam detrahentium iniquorum, qui mordaci dente, etiam sine causa, Ecclesiæ Christi insultare festinant.

Dissensiones, quas habetis inter vos, projicite ab invicem, scientes Dominum nostrum non esse dissensionis, sed pacis (*I Cor. xiv*). Si qua igitur scandalum, inimico suggestente, frater habet adversus fratrem, propter obedientiam, fide exstante, dimittat; quoniam ego non ex me loquor, sed ex Deo, qui in manu nuntii sui docuit me.

Et si obedientiam prælato præbueritis, hospitalitatem peregrinanti, ex præcepto Domini facitis.

Si fieri potest, nullo pacto miles Dei debet irasci, non solum ad socios, verum etiam ad extraneos.

In quoque negotio, nullus sæcularium servum Dei audeat judicare, quia inter se et illum distat. Non patiaris conjugatum judicio tecum contendere; melius est enim monacho fraudem et injurias sustinere, quam ut audiatur vox militis Christi in clamore.

Non deceat monachum causa pecuniae esse negotiatorem, sed cœlestium honorum lucra mercantem. Prædicet verbum salutis, animas invitet ad cœlum, ad nibilum deducat sæculi desiderium. Cor enim Christianum errulta, maxime servi Dei, tyrannum fraudatorem animaram divince virtutis oratione expugnat.

Quod si terrores aliquos intulerint, currat ad auxilium crucis, statim ille recedet: versutia ejus crebris orationibus et jeoniis devincitur. Filioli, quid ad vestram pertinet curam, si adversus vos convenient

dæmonum castra, potestis et vos multis adjurari **A**. Agminibus angelorum. Sed cum dæmonum ceteræ crescere coepimus, oculos vestros ad colum levatis, dicentes: Domine Iesu Christe, adjuva infirmitatem meam. Tunc sermo vobis propheta Elisei conveniat adversus eos qui de Samaria comprehendere eum venerant, qui terreati se pueru suo respondit: Aperi, Domine, oculos servi tui, et videat quod pueri sunt nobiscum quam cum illis. Statim ergo ad adjuvandum vos, angelorum Dei legiones adveniunt, qui fidei vestre auxilium praebant.

Cap. IX. — Hæc sunt, filioi, mandata, quæ ut possibilanimitas **238** cordis invenit, vobis de diaboli certaminibus explanavi. Note autem ea quæ nobis aperte immittente acciderunt silentio praeterire, ut et vos possitis malitiis ejus resistere.

B Amen.

ROSWYDI NOTATIO.

(1) *Posthumii.*] Aliæ editiones habent *Pasthumii*. De hoc nihil mihi occurrit vel in tabulis ecclesiasticis, vel apud historicos. Multa hic affinia cum Pachomio, ejusque regula. Et cum Pachomius dicatur qui busdam *Pachumius*, vereor ne *Pasthumius* ex *Pachumio* irrepserit.

(2) *Spatarius.*] Ita omnes editiones. Max, plectram de spatho plectebat. Notæ, spathulæ palmarum. Lev. xxiii. Et ex palmis fere restes suos et plectas plectebant eremiti. Alias existimabant legendum *sparterius*, quasi qui e spatio restem plectat, qui Polluci, lib. vii, cap. 53, dicitur *spartorhœcos*.

(3) *Plectram.*] Mox, funis plectacius, a Græco πλεκτὸν id est, plexum seu flexum. Quæ vox non raro in his libris occurrit.

(4) *Priscum.*] Hic dicitur sacerdos; sequenti capite, episcopus.

(5) *Census imperatoris.*] Videtur hæc periodus melioris styli fragmentum esse. Fors ex elegantí aliquo Pætre admixtum. Attudit ad militiam, cum nomen imperatoris militi inscribatur. Ut hic de ove et

quadam die in monte sedenti mibi, ingens velut militum turba occurrit. Quos dum oculis cernere venientes a longe, Satanæ angelos statim esse cognovi. Ego autem deposito omni terrore, genibus pro voluntus humo, ut secederent orabam, Dominum invocans Redemptorem. Tunc turba quæ venerat, velut stipula, quæ a vento rapitur, nusquam comparuit. Gratias ergo egi Domino per Jesum Christum Dominum nostrum, quod meo certamini finem imposuit cito, et orationem meam illico exaudivit. Multas itaque insidias passus sum, et ex omnibus me eripuit Dominus. Unde et vos, filioi, constantes estote, quia misericordia est Dominus ad liberandum nos. Amate ergo Dominum, odite malignum, et Deus misericordia erit vobiscum, ut possitis ejus insidias evadere.

B Amen.

NOTATIO.

militie, sic apud Augustinum, epist. 50: « Sic error corrigendus est ovis, ut non in ea corruptatur signaculum Redemptoris. Neque enim si quisquam regio charactere a signato desertore signetur, et accipiat indulgentiam, alicue ille redeat ad militiam, ille autem esse in militia in qua possum erat incipiat, in aliquo eorum charactere ille rescinditur, an non potius in ambobus agnoscitur, et honore debito, quoniam regis est, approbat? »

(6) *De quo sæpe.*] Hinc apparet auctorem hujus Vite et alias sanctorum Vitas consarcinasse. De Macario, qui Antonium dicitur sepelisse, vide supra prologum in Vitam sancti Pauli primi eremiti, n. 6.

(7) *Aquam scatavam sive germinantem.*] Ipse explicat quid scativa sit aqua, nempe quæ scaturit et germinat. An ex sua origine? Nisi forte corruptam aquam intelligat, et scatentem vermis. Vel *scativam* quis legit, ut in Martyrol. Adonis, 30 Julii ex Ms. reposui, que fere lutulenta. Sic aliud lutulentam aquam bibit in Vita Pauli primi eremiti, cap. 5.

APRILIS XIV.

VITA SANCTI FRONTONII ⁽¹⁾,

ABBATIS

AUCTORE INCERTO.

Prologus.

Quoniam expte desiderasti audire quæ sancta sunt, et ego placide disposui operari, jam non in peccatis cariarum, sed auro et argento gemmisque pretiosissimis decrevi construere templum Dei, ut et nos tempore lapides vivi ædificemur in dominum spiritualem, ex operibus meliorum proficientes in Christo Iesu Domino nostro (*I Pet. 11*); quid nunc apud Nitriam gestum sit, reforam; et non præterea veritatem *et modo*, quoniam satis ædificat monachos presens opusculum.

VITA.

CAPUT PRIMUM. — Igitur Frontonus, verus Dei servus, studio Dei timoris de die in diem proficiens, publicam communemque vitam perhorrescens, **239**

aviam desiderans solitudinem, convocatis ad se fratribus, dixit (erant enim cum eo viri circiter septuaginta): En quid nobis et mundo damnabili, cuius